

τέλος. Καὶ ἀληθῶς· μετὰ μῆνα καὶ πλεόν ἐξέπνευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, εὐτυχῇ· ἵτως ὅτι θὰ τοῦ ἔκλειον τοὺς ὀφθαλμοὺς χεῖρες συγγενικαὶ καὶ θὰ κατήρχετο εἰς τὸν τάφον ὅχι ἄκλαυστος καὶ ἐγκαταλελειμμένος.

Ἐπὶ τρεῖς καὶ πλεόν μῆνας διέτριψα ἐν Μαδαγασκάρ, ἕως οὗ διευθετήσω μετὰ πολλῶν κόπων καὶ πικριῶν τὴν περιουσίαν τοῦ θείου μου, ἐκποιῶν τὰ ἀκίνητα, εἰσπράττων τὰ ὀφειλόμενα, καλονίζων καὶ ἐξοφλῶν ἐκκρεμαῖς δοτοληψίας. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ εἶδον πολλὰ τὰ περίεργα καὶ ἄξια ἀναγραφῆς, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐπιφυλάττωμαι νὰ σοῦ ἐκθέσω διὰ μακρῶν κατὰ τὸ προσεχές ἔτος, διότι ἤδη φοβοῦμαι ὅτι κατεχράσθην τῆς ὑπομονῆς τῶν ἀναγνωστῶν καὶ τοῦ πολυτίμου χώρου τοῦ «Ἡμερολογίου» σου. Ἀλλως τε ἀνυπομονῶ καὶ ἐγὼ νὰ ἀναχωρήσω πλεόν ἐκ τῆς ξένης· καὶ ἐπανακάμψω εἰς τὴν προσφιλῇ μου Ἑλλάδα, ἀποκομίζων τὸν θηταυρόν μου καὶ συνεχίζων ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ μου πατοίδι τὴν γαλήνην καὶ τὴν μονοτονίαν τοῦ ἐπαρχιακοῦ βίου, ἀναπόλῶν τώρα ὡς ὄνειρον ἀπίθανον, ὡς φαντασμαγορίαν πολυδαίδαλον, τὰς περιπετείας, τὰς ἐντυπώσεις, τὰ ἀπρόοπτα, τοὺς φόβους, τὰς ἐλπίδας, τὰς συγκινήσεις, τὰ βάτανα, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ἐκβασιν τοῦ μυθιστορικοῦ ταξιδίου μου, διὰ τὸ ὅποιον δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σε διαβεβαιώσω ὅτι εὐλογῶ τὸ ὄνομα καὶ γεραίρω τὴν μνήμην τοῦ ἀληθῶς ἀλησμονήτου θείου μου!

ΑΘ. ΒΕΡΡΟΙΟΠΣΥΛΟΣ

Η 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1898 *

(Ἡμέρα τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἐκ Κρήτης)

ΒΑΤΕΒ' ἀπ' τὰ 'περήφανα, Ἐλευθεριά. βουνά σου,
 "Αφῆσε ράχαις καὶ κρημνοὺς καὶ βράχους καὶ σπηλιαῖς,
 Κ' ἔλα νὰ ᾄδῃς γιορτιάτικα ντυμένα τὰ παιδιὰ σου
 'Στῆς Κρήτης σου ταῖς εὐμορφαῖς χρυσαῖς ἀκρογιαλιαῖς

(*) ΣΗΜ. Τὸ ποιημάτιον τοῦτο μετεφράσθη ἐμμέτρως καὶ ὁμοιοκαταλήκτως εἰς τὸ ρωσσικὸν παρὰ τοῦ φιλέλληρος λογίου Οὐλιάνωβ.

Ἔλα... μαρτύρων γενεαῖς ἔχει ποῦ ἔκλαψαν γιὰ Σένα
 Κ' ἡ κάθε μιὰ μετρήθηκε στιγμή μὲ στεναγμό,
 Ἔλα νὰ δῇς τ' ἀγαπητὰ τὰ μέρη, τὰ πλυσμένα
 Νὰ ἔχουν γιὰ Σὲ χαμόγελο, γιὰ Σὲ καρδιά; παλμό.

Ἔλα!.. Τοῦ τρόμου τὸ στοιχειὸ τὸ θεοκολασμένο,
 Ποῦ σκέπαζε τὴν ὄψη του. μὲ χάρου συννεφιά,
 Φεύγει! ἔπῃρε τὸ πέλαγο, κητάραις φορτωμένο,
 Κ' ἓνα στερνὸ ἀνάθεμα γιὰ δρόμου συντροφιά.

Φεύγει, ἄν μαῦρο σύννεφο, φριχτό, καὶ ἔς τὴ φυγή του
 Θαρρεῖς καὶ μοιάζει σκέλεθρο ποῦ λάκκο πάει νὰ βρῇ,
 Μ' ἓνα μαχαῖρι φονικὸ ἔς τὸ χέρι τὸ δεξιὸ του
 Κ' ἓνα σακκὶ ἐγκλήματα ἔς τὸν ὤμο του βαρύν.

Καὶ νά! ὁ ἥλιος πρόβαλε ποῦ πληρὸ δὲν θὰ φωτίσῃ
 Σχλαβιάς ἄν πρῶτα ἄλυσσαις καὶ μαύραις φυλακαῖς
 Κ' αἰσχρὰ τυράννων ὄργια κ' αἱμάτων ἄγρια χύσῃ...
 Ἀπέκαμε τὴ λάμψι του νὰ στέλνῃ ἔς ἀτιμιαῖς.

Τώρα ἔς τὴ βαισιλόμορφη Ἑλληνοπούλα Κρήτη,
 Ποῦ κηθεφετίζουν τὰ νερὰ κρυστάλλινου γιαλοῦ,
 Πῶχει γιὰ Σὲ τὰ θέλγητρα καὶ Σὲ καρδιά; μαγνήτη,
 Σ' αὐτὴ τὸ γλυκοφίλημα θὰ πέφτῃ τοῦ πρωιοῦ.

Καὶ ἔκεία τὰ παλληχάρια σου τὰ κοσμορημισμένα,
 Ποῦ δάφναις δυνά ἄν σμίγουνε γι' αὐτὰ κρυφομιλοῦν,
 Ὅχι πληρὸ μάχαις καὶ φωτιά, ἔς τοῦ πόθου τὸν λιμένα
 Τόρξ γλυκὰ θριάμβωνε τραγούδια προσκαλοῦν

Κατέβ' ἀπ' τὰ περήφανα, Ἐλευθεριά, βουνά σου,
 Ἔλα μέσα ἔς ἐρείπια καὶ μνήμα-α ἱερά,
 Σὲ στῆθια ποῦ ἔς τὰ βάτανα ἐμείνανε δικά σου,
 Ἔλα νὰ πλέξῃς στέφανο, νὰ χύτῃς τὴ χαρά.

Ἀλλὰ προτοῦ τὴ μάρτυρα τὴ γῆ ν' ἀνθοστολίσῃς,
 Στείλῃ τοῦ κόσμου ποῦ ἔκλαψε γι' αὐτὴ χαιρετισμό,
 Τὰ σπλάγγνα ἔκείνα τίμησε ποῦ μίς' ἄν ἐρευνήσῃς,
 Θὰ δῇς τῆς θείας ὄψης σου τὸν φεγγοβολισμό